

Vyjádření pozice autora

V dobrém argumentu je autorova pozice vyjádřena řadou prostředků, jako např.

- úvodní věty
- závěrečné věty
- závěr
- celková linie zdůvodňování
- celkové shrnutí argumentu
- pečlivý výběr faktů/důkazů, takže se v nich argument neztrácí

Mozek slona je pětikrát větší než mozek člověka. Někteří lidé věří, že sloni jsou velmi inteligentní, ale i kdyby to byla pravda, jsou opravdu pětikrát chytřejší než lidé? Možná se na to jen díváme ze špatného úhlu pohledu. Lze opravdu srovnávat velikost mozku tak velkého zvířete a tak malého stvoření jako je člověk? Že by šlo tedy o relativní velikost mozku? Lidský mozek tvoří 2,5 % celkové váhy lidského těla, zatímco sloní mozek tvoří méně než půl procenta jeho celkové hmotnosti. Bráno tedy proporčně, lidský mozek je desetkrát větší než mozek slona. Je tedy podstatný poměr mozku k celkové váze? Pokud by to tak bylo, pak by byl rejsek se svým těžším mozkiem chytřejší než člověk nebo slon, a přesto rejsci nedělají nic moc jiného, než že jedí.

Jednotlivci mají svobodnou vůli a tak mohou řídit svůj vlastní osud. Na druhou stranu, skupiny také mají svou identitu. Výzkum provedený Cambellem (1984) ukazuje, že pokud je skupina tvořena dívkami i chlapci, mají dívky větší šanci vidět rvačku a být do ní zataženy než dívky ze skupiny tvořené pouze dívkami. Z tohoto zjištění pak vyplývá, že agresivní chování je ovlivněno také sociálním prostředím a není jen záležitostí charakteru jedince. V každodenním životě vnímáme sebe jako nezávislého jedince, který se samostatně rozhoduje. Uvědomujeme si naše možnosti volby a děláme rozhodnutí podle sebe a pro sebe. Ale jsme také součástí nějaké skupiny, která také může nutit své členy rozhodovat se určitým způsobem, v některých případech i nepozorovaně. Naše svobodná vůle tedy není vždy tak svobodná, jak by se nám mohlo na první pohled zdát.

Srozumitelnost a vnitřní konzistence textu

- nekonzistentní argumentace komplikuje sledování argumentační linie, příp. znemožňuje porozumět autorovu názoru

Jablka jsou dobrá pro vaše zuby. Kyselina je ale poškozuje. Jablka obsahují hodně kyseliny, takže nemohou být dobrá pro zubní sklovinu.

Jablka jsou lepší pro vaše zuby než sladkosti obsahující rafinovaný cukr. Někteří lidé však tvrdí, že jablka obsahují kyselinu, která může poškozovat zubní sklovinu. Samozřejmě, jakékoliv jídlo, pokud zůstává na zubech, je může poškodit, zvláště pak cukr obsažený v cukrovinkách. Ve srovnání se sladkými svačinkami, které mnoho lidí jí, nabízejí jablka i další pozitiva, proto jsou doporučována lékaři jako vhodnější alternativa.

Preciznost vyjadřování

- je důležitá, nepřesné vyjadřování může vést k nekonzistentnosti

Jablka jsou dobrá pro vaše zuby a jsou dlouhodobě doporučována dentisty. Pro někoho to může být překvapivé, zvláště pak po zjištění, že jablka obsahují kyseliny, které poškozují zubní sklovinu. Nicméně, tato kyselina sice je relativně škodlivá, ale konzumace jablek může být pro lidské zdraví určitě prospěšnější než různé svačinky obsahující rafinovaný cukr, jako např. sladké tyčinky a sladké pečivo.

Cvičení

Kryštof Kolumbus byl velmi odvážný, když se pokusil plavit se na západ, aby našel Východní Indii, a když všichni v té době věřili, že země je plochá, takže by se podle tehdejšího vidění světa měl dostat na její hranu. Někteří křesťanští autoři 5. století jako např. Lactanius popisovali svět jako trojúhelník, ale jejich názory nebyly příliš známé. Významní středověcí vzdělanci jako Augustin nebo Tomáš Akvinský věděli, že svět je kulatý, ale zabývali se spíše náboženskými tématy. V době Kryštofa Kolumba univerzitní učenci v Salamance provedli přesnější výpočet než Kolumbus a přestože věděli, jaký je tvar země, tvrdili, že Kolumbus podcenil vzdálenosti, se kterými při plánování své cesty počítal. Postavili se proti jeho cestě, ale on na ní trval. A tak nebýt jeho odvahy, Amerika by možná nikdy nebyla objevena.

Všechny drogy, které zvyšují výkonnost, by měly být ve sportu zakázány, protože dávají nezaslouženou výhodu těm, kteří je užívají. A kdokoliv, kdo bere takové drogy, by měl být automaticky vyřazen z národních i mezinárodních soutěží. Každý, kdo se pohybuje ve světě sportu, ví, že takový sportovec nejedná v duchu fair play. Na druhou stranu, pokud někteří sportovci potřebují takové látky ze zdravotních důvodů, pak by jim účast v soutěži měla být dovolena, protože jejich záměrem není podvádět.

Venkov je ztracený případ. Zelená pole a lesy, označované jako tzv. green belts, které obklopují města, jsou zásadní pro zachování krásy venkova. Více než 8 procent venkovské krajiny je nyní zastavěno. O to víc jsou důležité zmiňované „green belts“, které jsou takové plíce rostoucích měst, pomáhají jim „dýchat“. Bohužel venkovská krajina mizí, protože výstavba nových domů se z měst rychle šíří. Bez ohledu na to, jak dlouho to bude trvat, jednou se to stane a bude obtížné, ne-li nemožné, obnovit komplexní ekosystém ztracených lesů a volné krajiny.

Logická konzistence

- Tvrzení autora musí být vždy doloženo nějakými důkazy, které toto tvrzení podporují. U nekonzistentní argumentace lze často najít fakta, která tvrzení autora podporují pouze zdánlivě a ve skutečnosti s ním souvisí jen velmi volně.
- Při analýze argumentu (a také při psaní vlastního textu) je třeba dobře kontrolovat, jestli se uvedené důkazy opravdu vztahují k tvrzení autora a podporují/dokládají jeho stanovisko.

Nemohu souhlasit s lidmi, kteří říkají, že bití dětí nemá žádné následky. Samozřejmě, že jim ubližuje – fyzicky i emocionálně. Když někoho uhdíte, je to bráno jako útok a není to tolerováno ve světě dospělých. Mnoho dospělých ale nemá vyvinutý cit pro porozumění tomu, jak je bití kruté, protože oni sami byli v dětství bití a chápou to jako normální součást výchovy. A když pak takto zaútočí proti bezbranným dětem, roztáčí jen nekonečnou spirálu násilí.

Poblíž vlakového nádraží se včera večer stala vražda. V těchto místech se často pohybují skupinky mladých. Někdo z nich má zřejmě tu vraždu na svědomí. Město by mělo zajistit, aby se už nemohli kolem nádraží jen tak poflakovat.

Chování dětí ve venkovských školách je lepší než ve školách ve větších městech. Děti, které vyrůstají na vesnici, mají více zodpovědnosti, protože musí nějak přispívat k zajištění živobytí rodiny a starat se o domácí zvířata. Toto v nich podporuje rozvoj zralejších postojů a respekt k životu obecně. Děti ve větších městech jsou často lépe hmotně zabezpečené, ale méně si toho váží. Méně respektují rodiče a učitele. Děti z měst by měly být poslány do venkovských škol, aby se naučily respektu a dobrému chování.

Důkazy/fakta podporující autorské tvrzení mohou být **dvojího typu**:

- a) nějakým způsobem propojené/navzájem se podpírají
- b) na sobě nezávislé

ad a)

Je důležité, že zaměstnavatelé podporují své starší zaměstnance, by zůstávali v pracovním procesu, i když mají již nárok na starobní důchod. Jak populace stárne, postupně nebude na pracovním trhu dostatek mladých lidí, kteří by byli schopni pokrýt potřeby ekonomiky. A také, starší zaměstnanci mají mnohem více zkušeností a praxe, z čehož může ekonomika dost dobře profitovat. Navíc, starší lidé často mají dovednosti, které nejsou příliš časté a které nelze získat v průběhu krátkého zácviku při nástupu do zaměstnání.

ad b)

Je důležité, že zaměstnavatelé aktivně podporují své starší zaměstnance, aby zůstávali v pracovním procesu, i když již mají nárok na starobní důchod. Starší lidé s dlouholetou praxí mají často neocenitelné zkušenosti, které by jejich odchodem přišly nazmar. Navíc, pokud zůstanou déle pracovat na plný nebo částečný úvazek, má to prokazatelný pozitivní vliv na jejich zdraví. Mimo to, je nerealistické očekávat, že penze a úspory, které tito lidé mají, jim budou stačit, pokud budou v penzi 40 nebo více let.

Cvičení

Počítače mohou nyní soutěžit s lidmi v komplexních hrách, jako jsou například šachy, a porazit je. Ještě na konci minulého století se toto považovalo za nemožné. Od té doby se mnohonásobně zvětšila kapacita paměti počítačů a také jejich rychlost. Nyní je možné uložit velké množství dat na velmi malém prostoru. Počítače nemají emoce, které jsou nutné k tomu, abychom dokázali sympatizovat s jinými lidmi. Nicméně, počítače budou schopny jednoho dne překonat lidi ve všem.

Nejhlubší části oceánů se nazývají hlubinné neboli abysální zóny. Batyální zóna, která je součástí abysální zóny nacházející se na kontinentálním šelfu, je tak hluboká, že do ní neproniká světlo. I přes absolutní tmou zde žijí zvířata. Lidé jsou také součástí říše zvířat. To, že nějaká zvířata dokážou přežít v batyální zóně, dokazuje, že nepotřebujeme světlo, abychom přežili.

Částečná shrnutí textu

Kuřákům by měla být ponechána větší svoboda a nechat na jejich osobní zodpovědnosti, jak se rozhodnout v otázce svého zdraví. Mnoho z nich ví, že kouření cigaret s sebou přináší vážná zdravotní rizika, ale jsou to rizika, která na sebe svéprávný dospělý je ochotný vzít. Většina kuřáků plánuje přestat s kouřením, předtím než se zdravotní rizika stanou extrémními. Dospělým by tedy měla být ponechána možnost rozhodnout se podle sebe, jestli budou kouřit nebo ne, bez varovných nápisů a obrázků na krabičkách. Kuřáci platí stejné daně jako kdokoliv jiný. Také platí další daně, které jsou uvaleny na cigarety a často také musí platit vyšší pojistné. Bez ohledu na to je někteří lékaři odmítají léčit. Kuřáci by měli mít stejný přístup ke zdravotní péči jako jakýkoliv jiný plátce daní. Měli by mít také stejný přístup do veřejného prostoru. V některých zemích je téměř nemožné najít místo, kde by bylo možné si zapálit. Kuřáci jsou vytlačováni ven z vnitřních prostor bez ohledu na počasí. Stávají se sociálními párii, přestože kouření původně byla jedna z nejvíce socializujících aktivit.

Logické uspořádání textu

Jak se vyrovnat s textem, kde je logické uspořádání narušeno?

- seřadit si argumenty "pro" a "proti"
- seřadit si argumenty podle toho, jestli podporují nebo nepodporují závěr celého textu

Cirkadiánní rytmy

1. V jednom experimentu několik dobrovolníků strávilo několik týdnů v podzemí v konstantním světle.

2. Nejdříve byly narušeny jejich vnitřní hodiny a spánkové vzorce. 3. Po několika týdnech se vrátili k přirozenému cirkadiánnímu rytmu s 24 hodinovým cyklem víceméně v souladu se světem venku. 4.

Našim vnitřním hodinám pomáhá přizpůsobovat se vystavení se dennímu světle a reagují na střídání světla a tmy. 5. Naše těla zůstávají citlivější k biologickým rytmům než k požadavkům časového uspořádání nebo rozptylování venkovním světem.

6. Protože mapování lidského genomu je součástí genomového projektu, máme větší možnost porozumět cirkadiánním rytmům a jejich roli v genetice. 7. Některé rodiny mají genetické předpoklady, které je činí méně citlivými k cirkadiánním rytmům. 8. To snad může pomoci vzorce spánkových rušivých podnětů nalezených v těchto rodinách. 9. Naše pracovní vzorce, způsoby, jak trávíme volný čas, architektura, světlo, jídlo, návykové látky a léky soutěží s našimi vnitřními hodinami. 10. Tyto biologické rytmy jsou známy jako cirkadiánní rytmy a víme, že jsou obzvláště silné u ptáků.

11. U lidí jsou částečně kontrolovány suprachiasmatickým jádrem v předním hypotalamu v mozku.

12. Pokud je tato část mozku poškozena, člověk ztrácí jakýkoliv smysl pro 24 hodinový cyklus, kdy spánek přichází v nočních hodinách. 13. U některých lidí jsou cirkadiánní rytmy silnější, než by se očekávalo.

14. Astronauti, kteří dlouhodobě ztratili možnost kontaktu se slunečním světlem a střídáním světla a tmy, se hůře k tomuto rytmu vracejí. 15. Mnoho z nich musí užívat léky, aby vůbec usnuli.

16. Lidé pracující v noci, i po 20 letech nočních směn, nepřizpůsobují své cirkadiánní rytmy noční práci. 17. Takže u lidí pracujících v noci jsou častější onemocnění jako např. žaludeční vřed nebo infarkt, je u nich také vyšší riziko dopravní nehody. 18. Protože zatím nebyly zjištěny přesné důsledky narušení cirkadiánního rytmu, měli bychom se postarat o zdraví těch, u nichž jsou cirkadiánní rytmy narušeny – lidé pracující v noci nebo ti, u nichž je snižená citlivost vůči těmto rytmům dána geneticky.

19. Je možné, že předpoklady ke vzniku psychického onemocnění jako např. schizofrenie nebo bipolární poruchy, souvisí také s poruchami cirkadiánních rytmů.